

Analyza správania sa policajtov vo voľnom čase a jeho súvislosť s udrжанím telesnej spôsobilosti

Anotácia: Základnou otázkou počas služby v polícii je udržať na príslušnej úrovni spôsobilosť nadobudnutú v priebehu edukácie v školách a školiacich strediskách. Preto sa na poznanie životného štýlu policajtov v aktívnej službe vykonal dotazníkový výskum v prostredí policajtov na území Malopoľského vojvodstva. Charakter vykonávanej profesie spôsobuje, že respondenti majú nepatrné množstvo voľného času. Využívajú ho hlavne na oddych a realizáciu vlastných záujmov. Medzi formami využívania voľného času dominuje pasívna forma. Opýtaní, ktorí si obľúbili aktívne formy rekreácie ako element regenerujúci telo a rozum, najčastejšie chodia na dlhé prechádzky, rybárčia a rekreačne jazdia na bicykli.

Kľúčové slová: policajti, aktívne formy rekreácie, voľný čas, životný štýl.

Úvod

Základnou otázkou počas služby v polícii je udržať na príslušnej úrovni spôsobilosť nadobudnutú v priebehu edukácie v školách a školiacich strediskách. Tieto subjekty školia príslušníkov prijatých do služby v rámci odborných školení. Trvalosť nadobudnutej telesnej spôsobilosti, stupeň a rozsah zmien po ukončení kurzov je dôležitá otázka pre ľudí, ktorí sa zaoberajú školením a odborným zdokonaľovaním policajtov. Podstatný je aj životný štýl, ktorý umožňuje udržať úroveň všeobecnej a zvláštnej spôsobilosti. Prestávky v systematickej aktivite majú vplyv na kvalitatívne aj kvantitatívne zníženie možností vykonávanej práce. Na potvrdenie možno uviesť výskum vykonaný v tejto oblasti Platonovom (1998).

Nábor do polície smeruje k tomu, aby vytriedil osoby s vhodným súborom psychofyzických vlastností ovplyvňujúcich v priebehu školenia a práce efektívnosť ich činnosti (Topisz-Starzewska a Sikora 2002). Naproti tomu školenie vybavuje príslušníka vhodnými schopnosťami a znalosťami potrebnými na riešenie vzniknutých problémov a konanie v situáciách spôsobených inými ľuďmi alebo zhodou okolností. S ohľadom na vyzvania spojené s prítomnosťou Poľska v Európskej únii a podnikaním intervencií proti medzinárodným zločincovi musí poľský policajt spĺňať vysoké kompetenčné požiadavky.

Po ukončení školenia, v priebehu ktorého sa policajti podrobujú systematickým telesným cvičeniam, ich posielajú do terénnych jednotiek. Tam sa im mení organizácia dňa, napr. prácu, ktorú doteraz vykonávali v prvej zmene, vykonávajú v trojzmennom systéme, vracajú sa k vykonávaniu rodinných a iných povinností. Veľmi dôležité je, že sa im mení frekvencia podnetov spojených s telesnou aktivitou.

Dotazníkový výskum sa zaoberal analýzou správania sa policajtov vo voľnom čase a poznania ich životného štýlu v aktívnej službe v prostredí policajtov na území Malopoľského vojvodstva. Na výskume sa zúčastnilo 60 príslušníkov.

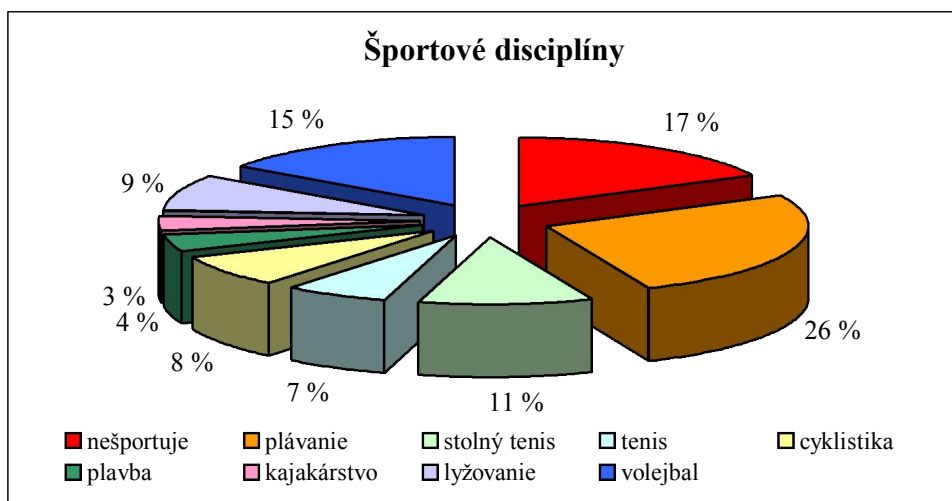
Uskutočnili sa aj rozhovory s dôstojníkmi vo vysokých funkciách v štruktúre velenia. Tieto rozhovory boli ústne a nezriedka sa dotýkali problémov, ktoré sa doteraz neprerokovali.

Výsledky výskumu

Žiadny z respondentov nie je členom športového klubu, všetci preferujú kolektívne hry pred individuálnymi športmi. Veľká časť opýtaných (17 %) nepestuje žiadny šport. Medzi športujúcimi je najväčší záujem o plávanie. Druhé miesto má volejbal a stolný tenis. Niekoľko opýtaných pestuje lyžovanie, cyklistiku a tenis. Malé percento policajtov sa venuje plavbe a kajakárstvu. Percentuálny podiel jednotlivých športových disciplín ukazuje obr. 1.

¹ Doktor, AWF Kraków, Závod Metodiky a Teorie Športu

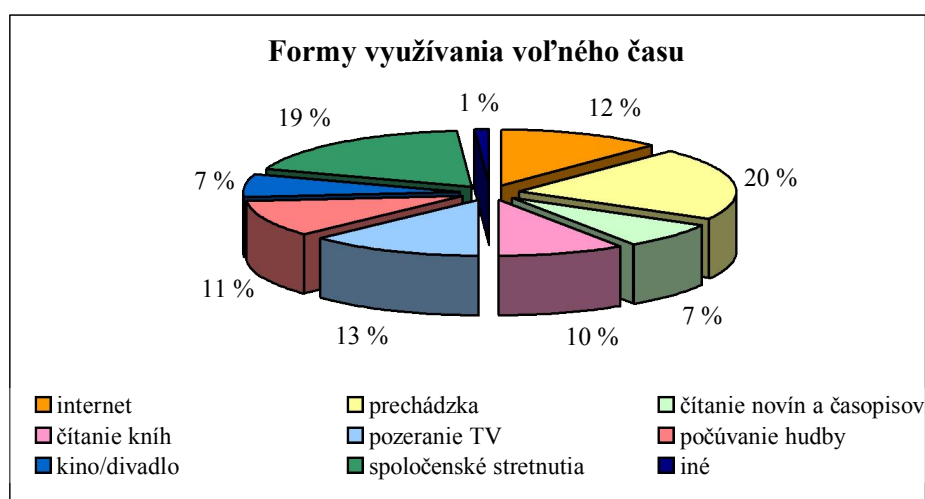
² Doktor, AWF Kraków, Inštitút Turistiky

Obr. 1 – Športové disciplíny pestované respondentmi

Charakter špecifickej skupiny respondentov, ktorou sú policajti, spôsobuje, že čas, ktorý títo môžu využiť na oddych a realizáciu vlastných záujmov, je obmedzený. Túto situáciu spôsobujú mnohé služobné povinnosti a nevyhnutnosť celodennej mobilizácie, ktorá vyplýva z charakteru vykonávanej profesie.

Dotazníkový výskum ukázal, že policajti preferujú pasívnu formu využívania voľného času. Napriek tomu, že 20 % respondentov svoj voľný čas využíva na prechádzky, zvyšná časť volí typicky pasívne formy oddychu. Až 19 % policajtov ho trávi v spoločnosti priateľov alebo známych. Mnohí opýtani preferujú pozeranie televízie, počúvanie hudby a využívanie internetu. Ďalej sa voľný čas využíva na čítanie kníh, novín, časopisov a na návštevy divadla alebo kina. Z iných foriem využívania voľných chvíľ uvádzali respondenti prácu v záhradke (obr. 2).

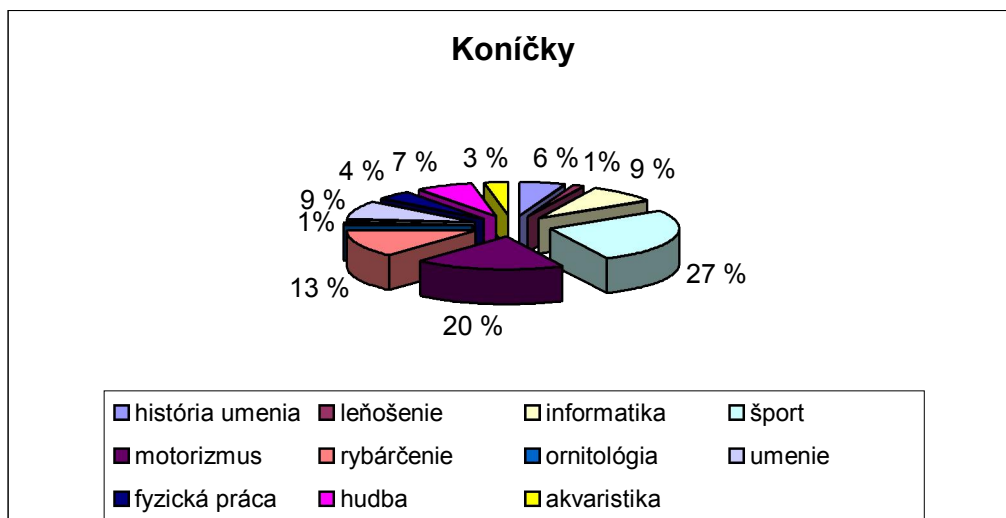
Obr. 2 - Formy využívania voľného času respondentmi

Volené formy využívania voľného času priamo nesúvisia s hodnotou. Existuje korelácia medzi vekom respondentov a preferenciami týkajúcimi sa voľby formy využívania voľného času. Uvedenú závislosť znázorňuje tabuľka 1.

Formy využívania voľného času	Vek respondentov		
	23 – 29 rokov	30 – 39 rokov	viac ako 40 rokov
Internet	6	11	5
Čítanie kníh	8	9	3
Prechádzka	12	18	5
Kino/divadlo	5	6	-
Pozeranie TV	5	14	4
Spoločenské stretnutia	11	16	6
Čítanie novín a časopisov	2	7	2
Počúvanie hudby	7	10	2
Iné (rybárstvo, práca v záhradke)	-	3	3

Tabuľka č. 1 – Vek respondentov a voľba formy využívania voľného času

Každý respondent určil svoje záujmy. Zhrnutie informácií ohľadom druhov koníčkov umožnilo vyhotoviť zoznam záujmov opýtaných (obr. 3).

Obr. 3 - Koníčky respondentov

Z obr. 3 vyplýva, že sa väčšina opýtaných zaujíma o šport. S ohľadom na skutočnosť, že sa na výskume zúčastnili výhradne muži, neudivuje skutočnosť, že 20 % respondentov uznalo za svoj hlavný koníček motorizmus, 13 % má rado rybárčenie a 9 % sa zaujíma o informatiku, umenie a hudbu. Dost' veľkému záujmu sa tešia dejiny. Ako sme už uviedli, niekoľko respondentov sa ochotne zaoberá fyzickými prácami v záhradke, jednotlivci sa zaoberajú akvaristikou, ornitológiou alebo priamo leňošením.

Zo všetkých policajtov, ktorí sa zúčastnili na výskume, len traja sú členmi Poľského turisticko-vlastivedného spolku, ďalší štyria sú členmi Spolku rozvoja telesnej kultúry a iba dve osoby majú oprávnenia v oblasti turistiky, traja sú lyžiarskymi inštruktormi a len jeden je plavecký inštruktor.

Policajti preferujú oddychovú turistiku. Túto voľbu spôsobuje aktívny životný štýl počas plnenia si služobných povinností.

Výskum ukázal, že policajti častejšie trávajú dovolenku a svoj voľný čas v tuzemsku. Vyplýva to zrejme z osobného patriotizmu každého policajta a zo snahy poznať krásy svojej vlasti. Medzi opýtanými sa objavuje tendencia tráviť dovolenku v miestach spojených s dejinami Poľska, o ktoré sa zaujíma veľa respondentov.

Ako miesto svojich turistických výjazdov volili opýtaní morské pobrežie, hory a jazernaté oblasti. Tu je viditeľná celoštátna tendencia oddychovať na miestach s najväčšou turistickou atraktivitou a dobre rozvinutou turistickou infraštruktúrou. Len jeden si zvolil ako cieľový bod svojho výjazdu veľké mesto, ostatní nemali záujem o výjazdy tohto typu. Vyplýva to zo skutočnosti, že rozhodujúca väčšina býva vo veľkých mestských aglomeráciách a základnou myšlienkou ich výjazdov je snaha vyhnúť sa hluku a tlačnici veľkých mestských stredísk.

Závery z výskumu

Vykonaný výskum a jeho analýza priviedli k viacerým záverom týkajúcich sa športovej a rekreačnej aktivity policajtov.

Hodno si všimnúť, že až 17 % respondentov nepestuje žiadnu športovú disciplínu. Vysvetlením môže byť skutočnosť, že všeobecný šport sa vyskytuje v každodennom živote policajtov. V polícii sú pohybové cvičenia povinné aj pre dôstojníkov, nezávisle od hodnosti a vykonávanej funkcie. Medzi opýtanými, ktorí pestujú rôzne športové disciplíny, bolo najviac záujemcov o plávanie, čo je podmienené relaxačným – napätie znižujúcim – charakterom tejto disciplíny.

Charakter vykonávanej profesie spôsobuje, že respondenti majú veľmi málo voľného času. Využívajú ho hlavne na oddych a realizáciu vlastných záujmov. Medzi formami využívania voľného času dominuje pasívna forma, najčastejšie internet, čítanie novín, kníh, pozeranie televízie a spoločenské stretnutia. Vyplýva to z aktívneho charakteru policajnej služby a potreby regenerácie organizmu po ukončenej práci. Respondenti, ktorí si obľúbili aktívne formy rekreácie ako element regenerujúci telo a rozum, najčastejšie chodia na dlhé prechádzky, rybárčia a rekreačne jazdia na bicykli.

Policajti ako väčšina ľudí majú aj koníčky. To im často pomáha v zápase s námahou vykonávanej služby a odbornými povinnosťami. Koníček umožňuje zabudnúť na stres. Veľká zodpovednosť, vysoké nároky nadriadených, nezriedkavo napätá atmosféra sú typické faktory vyvolávajúce stres. Profesia policajta má typicky mužský charakter, čo sa vzťahuje na preferovanie koníčkov. Veľká časť opýtaných sa zaujíma o motorizmus a rybárstvo.

Literatúra

AMBROŻY T., TOPISZ – STARZEWSKA J., MIREK W. *Temperament a fizyczna u słuchaczy Krakowskiej Szkoły Detektywistycznej*. W: *Wychowawcze i utylitarne aspekty sportów walki*. Pod redakcją R.M. Kaliny. Nakładateľstvo AWF, Varšava 2000.

KORZENIOWSKI L., AMBROŻY D., AMBROŻY T. *Utylitarne i wychowawcze aspekty sportów walki w programach kształcenia pracowników ochrony*, W: *Wychowawcze i utylitarne aspekty sportów walki*. Red. R. M. Kalina. Nakładateľstvo AWF, Varšava 2000.

PLATONOW W. N. *O koncepcji periodyzacji sportiwnoj trenirowki i razwittii obszczej teorii podgotowki sportsmienow*. Teoria i praktyka Fizycznej Kultury, 8. 1998.

TOPISZ – STARZEWSKA J., SIKORA J. *Podstawowe składniki modelu działania policjanta i pracownika ochrony*. W: *Humanitarna paradigma rozwitki oswitnich ta ekonomicznych praciesiw u kwitli koncepcji ewropeiskoi bezpiecze*. Materiały po konferencji. Ukrajina, Równe, 2002.

Key words: police, physical activity, leisure time.

Summary

The basic problem in the course of police service is to keep on proper physical ability. To achieve the goals of the paper a special questionnaire inquiry has been carried out. The research referred to the Malopolska voivodship police staff. The particular character of the profession makes that the employees have very little of free time at their disposal. They usually sacrifice the time to make real their own interests. From among all forms of spending time passive forms take advantage. The inquired policemen who linked for active forms of recreation mostly take long strolls, fish and ride on a bicycle.

Doc. Mgr. Tadeusz Ambroży, PhD.
vedúci katedry Teorii i Metodyki Gimnastyki
Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie
Univerzita Komenského v Bratislave
tadek@ambrozy.pl

Mgr. Krzysztof Kaganek, PhD.
adiunkt Akademii Wychowania Fizycznego w
Krakowie
Instytut Turystyki i Rekreacji
krisminator@tlen.pl

Recenzent: PaedDr. Pavel Jankovský